

ที่ นร ๐๕๐๓/๔๒๙ ๙๖

กรมส่งเสริมการศึกษานานาชาติ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานานาชาติ
11835
15-14
สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗) พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา
ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา

เรียน เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๙๙๗๑
ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ที่ ยธ ๐๙๐๔/๗๘๘๕
ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรี (๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙) รับทราบรายงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ
ของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และมอบหมายให้
กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญฯ ไปพิจารณาร่วมกับ
กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว
และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม แล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป นั้น

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอรายงานผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาการกำหนด
อัตราโทษทางอาญาตามข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าว มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
มีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา
กรณีการกำหนดอัตราโทษปรับทางอาญา (แก้ไขอัตราโทษปรับในภาค ๒ ความผิด) นั้น คณะรัฐมนตรีได้มีการเสนอ
ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ซึ่งได้มีการแก้ไขอัตราโทษปรับในภาค ๒ ความผิด แล้ว ดังนั้น เพื่อผดุงความยุติธรรมและมีให้เกิดความเหลื่อมล้ำ
ในสังคม ในชั้นการพิจารณาของศาลยุติธรรม การลงโทษผู้กระทำความผิดควรคำนึงสถานภาพของผู้กระทำความผิด
ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วย

๒. ข้อเสนอแนะฯ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ศึกษากรณี บทบังคับโทษ
การลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ โดยที่ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณา
ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในกฎหมายลำดับรอง เพื่อให้ฝ่ายบริหาร
สามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

/ซึ่ง ...

(โปรดพลิก)

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑. รับทราบความเห็นเพิ่มเติมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒. รับทราบรายงานผลการดำเนินการตามรายงานการพิจารณาศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติ แห่งชาติทราบพร้อมความเห็นเพิ่มเติมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมต่อไป
๓. มอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวพันธุ์ ตันยุวรรธนะ) ประสานงานกับคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กระทรวงยุติธรรมส่งรายงานในเรื่องนี้ จำนวน ๗๕๐ ชุด ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รักษาการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กลุ่มงานบริหารทั่วไป	
วันที่ ๒๐/๑๒/๕๕	วันที่ ๒๐/๑๒/๕๕
เวลา ๐๙.๐๗	ส่ง ๑๑.๐๗
สำนักการประชุม	

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
วันที่ ๕๑๒ / ๒๕๕๕
วันที่ ๑๕ / พ.ช. / ๕๕
เวลา ๑๑.๐๖ น.
สำนักการประชุม

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (หญิง)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

(เรื่องฯ พชช./ส.ก.ม.ค.พ.(รายงานรอบ 2)/16พ.๕๖)

ที่ ยธ ๐๙๐๔/ ๓๗๗๕

กระทรวงยุติธรรม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญศึกษา
การกำหนดอัตราโทษทางอาญา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๙๙๗๒ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางและความเหมาะสมของข้อสังเกตของคณะกรรมการ
วิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี แจ้งมติคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗
สิงหาคม ๒๕๕๙ รับทราบข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา ตามที่
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอ และมอบหมายให้
กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญดังกล่าวไปพิจารณาศึกษา
แนวทางและความเหมาะสมร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปผลการพิจารณาหรือผล
การดำเนินการในภาพรวม ส่งให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพื่อ
นำเสนอคณะกรรมการต่อไป ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

กระทรวงยุติธรรม ขอรายงานผลการดำเนินงานตามข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญ
ดังกล่าว ดังนี้

๑. ที่ประชุมเห็นชอบหลักการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ทั้ง ๔ ประเด็น และเห็นควร
ให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อสังเกต ดังนี้

๑.๑ ประเด็นที่ ๑ กรณีการกำหนดอัตราโทษปรับทางอาญา (ภาค ๒ ความผิด) สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับกฎหมายใหม่
ที่มีโทษทางอาญา โดยได้มีการปรับปรุงกฎหมายบางส่วนให้มีสัดส่วนที่อัตราโทษจำคุก ๑ ปี ต่อโทษปรับ
๒๐,๐๐๐ บาทแล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้ประชาชาติ โดยคงความผิดที่มี
ลักษณะเฉพาะตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จะลงโทษ หรือเพ็งมีการปรับอัตราโทษมาในระยะเวลาไม่นานไว้
ตามเดิม โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับที่จะทบทวนความเหมาะสมของอัตราโทษปรับของ
พระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาต่างๆ เป็นประเด็นหลักในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายตาม
พระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

/๑.๒ ประเด็นที่...

๑.๒ ประเด็นที่ ๒ อัตราโทษปรับและการบังคับโทษปรับที่เกี่ยวข้องกับการจรรยาบรรณตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านการจรรยาบรรณ เช่น กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท หรือภายในหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลการกระทำความผิด การบังคับโทษปรับ และการขึ้นทะเบียนผู้ใช้รถต่างด้าวที่ขับเข้ามาในประเทศไทย ตลอดจนได้เพิ่มช่องทางในการชำระค่าปรับ และกำลังขยายช่องทางอื่นๆ เพื่อให้การชำระค่าปรับมีความสะดวกมากขึ้น รวมทั้งได้นำมาตรการป้องกันการกระทำความผิดเข้ามาใช้บังคับด้วย นอกจากนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาเรื่องการเพิ่มอัตราโทษเป็นการเฉพาะแล้ว เพื่อให้อัตราโทษในกฎหมายหลายฉบับที่มีความลักลั่นนั้นสอดคล้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่วนกรมการขนส่งทางบก ได้มีการออกประกาศให้รถที่มาจากต่างด้าวและไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ต้องทำประกันภัยภาคบังคับ ชั้นที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในประเทศไทย อีกทั้งบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ได้มีการรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจรรยาบรรณในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงคมนาคมเข้าด้วยกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องการกระทำความผิด และการบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๓ ประเด็นที่ ๓ ประเภทโทษของโทษตามมาตรา ๑๘ ของประมวลกฎหมายอาญา เห็นควรให้กระทรวงยุติธรรมรับข้อสังเกตในประเด็นเรื่องการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาไปพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้อีกครั้งหนึ่ง

๑.๔ ประเด็นที่ ๔ ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ศึกษากรณี : การบังคับโทษ การลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องของกรมราชทัณฑ์ เห็นควรให้กรมราชทัณฑ์รับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ เรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามภายหลังการปล่อยไปดำเนินการ โดยมีให้กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้พ้นโทษ
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. เนื่องจากเรื่องดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน และมีภารกิจที่ต้องดำเนินการในหลายส่วน อีกทั้งยังต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะดังกล่าวยังเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน จึงต้องอาศัยระยะเวลาในการรวบรวม เรียบเรียง และสรุปประเด็นอันได้จากหน่วยงานที่เข้าร่วมการประชุม รวมถึงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดส่งให้ฝ่ายเลขานุการภายหลังการประชุมเสร็จสิ้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุให้เกิดความล่าช้าในการสรุปผลการดำเนินงานเกินกว่า ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ไพบุลย์ คุ่มฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๗๐๘ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๓๕

E-mail: e_wantanee@oja.go.th

รายงานการประชุม
ศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อสังเกตของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญ
ศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา
วันจันทร์ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม Meeting Room I - II อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

.....

ผู้มาประชุม

สำนักงานกิจการยุติธรรม

๑. นายวัลลภ นาคบัว
๒. นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม
๓. นายวัฒนกร สันนุ้ย
๔. นางสาววันเพ็ญ เอี่ยมสงคราม

- ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขาธิการกรม รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
นิติกรชำนาญการ
นิติกร

สำนักงานศาลยุติธรรม

๕. นางสาวประพิณ ประดิษฐากร

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖. นางสาวนริศรา แดงไผ่
๗. นางสาวศิริพร เอี่ยมรงค์ชัย
๘. นางจุฑารัตน์ แก้วกัญญา
๙. นายสุนทร เปลียนสี

- ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
ผู้อำนวยการฝ่ายแปลและให้ความเห็น
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

กรมราชทัณฑ์

๑๐. นายไพฑูรย์ มงคลหัตถ์

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนางานนิติกร

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

๑๑. นายศราวุฒิ ประทุมราช
๑๒. นางภัทรินทร์ สันนุ้ย
๑๓. นายวสันต์ ฉัตรสอน

- นักวิชาการปฏิรูปกฎหมายชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการปฏิรูปกฎหมายอาวุโส
นักวิชาการปฏิรูปกฎหมาย

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๔. ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑๕. พ.ต.อ.ม.ส.สันธิกร วรวรรณ
๑๖. พ.ต.อ.ศุภวิช ปานแดง
๑๗. พ.ต.ท.สรรเสริญ กรีอารี

- รองผู้บังคับการตำรวจทางหลวง
ผู้กำกับการสอบสวน
กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจจราจร
รองผู้กำกับการ
กลุ่มงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจจราจร

๑๘. ร.ต.ท.หญิง อนุสรฯ เทียงธรรม

รองสารวัตรกลุ่มงานสอบสวน
กองบังคับการตำรวจจราจร

กระทรวงคมนาคม

๑๙. นางสาวศิรินทรรัตน์ กังสวิวัฒน์

นิติกรชำนาญการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

๒๐. นายอดิเรก แดงทอง

หัวหน้ากลุ่มกฎหมายและระเบียบ ๑
กรมการขนส่งทางบก

๒๑. นายเทพฤทธิ์ แก้วบุญมี

นิติกรชำนาญการพิเศษ กรมทางหลวง

๒๒. นายเอกพงศ์ สุรพันธ์พิชิต

นิติกรปฏิบัติการ กรมทางหลวงชนบท

สภานายความ

๒๓. นางสาวเสาวรียา ไชยยังธัญหวิ

กรมการฝ่ายช่วยเหลือ

๒๔. นายพินิจ สุพรรณนนท์

กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

๒๕. นางสาวรัชชีวีวรรณ แสงสาคร

นิติกรชำนาญการ

๒๖. นายธราธิป หนูเจริญ

นักวิชาการคลังปฏิบัติการ

เริ่มประชุม

เวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ด้วยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ รับทราบข้อสังเกตของ คณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญา ตามที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอ และมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานหลักรับ ข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ ดังกล่าว ไปพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมร่วมกับกระทรวง การต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการในภาพรวม ส่งให้สำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงยุติธรรม จึงได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณาถึงแนวทางและความเหมาะสมของข้อสังเกตดังกล่าว

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการ ได้นำเสนอข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนด อัตราโทษทางอาญา โดยประธานการประชุมได้ขอให้ที่ประชุมพิจารณาข้อสังเกตรายข้อ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณา แล้ว มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. การกำหนดอัตราโทษปรับทางอาญา (ภาค ๒ ความผิด)

๑) เห็นควรใช้หลักการกำหนดโทษปรับตามโทษจำคุก โดยใช้หลักสัดส่วน คือ จำคุก ๑ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท โดยยกเว้น มาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๔๗ - ๑๕๑ มาตรา ๑๕๔ - ๑๕๖ มาตรา ๒๐๑ - ๒๐๒ มาตรา ๓๑๒ ทวิ วรรคแรก มาตรา ๓๑๒ ทวิ วรรคสอง (๑) และมาตรา ๓๒๘ ไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื่องจากเป็นความผิดที่มีลักษณะเฉพาะตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จะลงโทษ จึงสามารถกำหนดอัตราโทษให้แตกต่างจากโทษปกติ

๒) การแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด ที่ผ่านมาเป็นการแก้ไขรายมาตรา ไม่ได้ปรับแก้ทั้งหมด ทำให้ระดับอัตราโทษปรับมีความลักลั่นกัน และไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงควรปรับให้อยู่ในสัดส่วนจำคุก ๑ ปี ต่ออัตราโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท (ปรับเพิ่มขึ้นสิบเท่า)

๓) ความผิดตามมาตรา ๑๖๘ มาตรา ๑๖๙ และมาตรา ๓๔๕ ระวังโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อัตราโทษปรับทั้ง ๓ มาตราดังกล่าวมีระดับต่ำกว่าอัตราโทษปรับขั้นสูงสำหรับความผิดภาค ๓ ลหุโทษ จึงมีข้อพิจารณาว่าสมควรปรับอัตราโทษขั้นต่ำในความผิดภาค ๒ ความผิด ให้เท่าอัตราโทษปรับขั้นสูงในความผิดภาค ๓ ลหุโทษ ทั้งนี้ เห็นควรพิจารณากำหนดอัตราโทษปรับตามหลักสัดส่วนเฉพาะในภาค ๒ ความผิดเท่านั้น สำหรับอัตราโทษปรับในความผิด ลหุโทษ ไม่จำเป็นต้องนำมาเปรียบเทียบ

๔) ควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยการกำหนดโทษปรับในความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๔๗ และมาตรา ๒๔๘ โดยให้เพิ่มโทษปรับตามสัดส่วนของโทษจำคุก (มาตรา ๒๔๗ เพิ่มโทษปรับเป็น “และปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท” และมาตรา ๒๔๘ เพิ่มโทษปรับเป็น “และปรับตั้งแต่ ๔๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท”) เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจลงโทษผู้กระทำผิดให้เหมาะสม

๕) ความผิดอาญาเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจจำนวนมากหรือเกี่ยวข้องกับระบบสถาบันการเงิน ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่กระทำเพื่อหวังประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ซึ่งโทษปรับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำผิดหลายจำหรือยับยั้งชั่งใจได้ ควรนำแนวคิดเรื่องการลงโทษในลักษณะอื่นมาใช้ โดยบัญญัติเพิ่มเป็นโทษเสริมอีกประเภทหนึ่งในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘

๖) ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายแต่ละฉบับ เนื่องจากพระราชบัญญัติที่มีความผิดอาญามีจำนวนมาก การแก้ไขโทษในประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติทุกฉบับในคราวเดียวกันทั้งหมดอาจใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ

๗) ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ดำเนินการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาทั้งฉบับ สำหรับพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญานั้น เห็นควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการแก้ไข

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ และมีการหารือถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อสังเกต โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับกฎหมายใหม่ที่มีโทษทางอาญา โดยได้มีการปรับปรุงกฎหมายบางส่วนให้มีสัดส่วนที่อัตราโทษจำคุก ๑ ปี ต่อโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและ

รายได้ประชาชาติ โดยคงความผิดที่มีลักษณะเฉพาะตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จะลงโทษ หรือเพ็ญมีการปรับอัตราโทษมาในระยะเวลาไม่นานไว้ตามเดิม

๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับที่จะทบทวนความเหมาะสมของอัตราโทษปรับของพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาต่างๆ เป็นประเด็นหลักในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยมีรายละเอียดที่ผู้แทนแต่ละหน่วยงานได้ร่วมกันอภิปราย ดังนี้

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) เดิมมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๓ ความผิดลหุโทษ โดยเพิ่มอัตราโทษปรับให้เป็น ๑๐ เท่า ทำให้ผู้กระทำความผิดรับโทษในอัตราโทษที่สูงขึ้น แต่ยังคงมีความลึกลับกับความผิดในภาค ๒ ซึ่งบางมาตราได้มีการแก้ไขอัตราโทษความผิด โดยจำคุก ๑ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาทไปแล้ว ในขณะที่บางมาตรายังคงเป็นโทษจำคุก ๑ ปี ปรับ ๒,๐๐๐ บาท สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงได้ปรับปรุงแก้ไขโทษปรับจาก ๒,๐๐๐ บาท เป็น ๒๐,๐๐๐ บาท ให้สอดคล้องกัน โดยที่มาของอัตราปรับดังกล่าวคำนวณจากอัตรารายได้เฉลี่ยประชาชาติและสภาพเศรษฐกิจของประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแก้ไขการปรับอัตราโทษดังกล่าว โดยการแก้ไข จะจำกัดเฉพาะโทษที่มีอัตราต่ำ และมีการเสริมโทษปรับสำหรับความผิดที่กระทำต่อร่างกายให้ได้รับอันตรายสาหัส เช่น มาตรา ๒๙๗ และ ๒๙๘ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางการบังคับใช้กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น

(๒) นอกจากประมวลกฎหมายอาญา ควรมีการพิจารณาปรับปรุงอัตราโทษปรับในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีความรับผิดชอบทางอาญาด้วย ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะทราบเจตนารมณ์และโครงสร้างในการกำหนดอัตราโทษของพระราชบัญญัตินั้น ๆ อยู่แล้ว อีกทั้งปัจจุบันมีพระราชบัญญัติเป็นจำนวนมาก ต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไข จึงเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขกฎหมายภายใต้การกำกับดูแลของตน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) เนื่องจากความผิดลหุโทษมีการแก้ไขอัตราโทษปรับขึ้นเป็น ๑๐,๐๐๐ บาทแล้ว ในขณะที่โทษปรับในภาคความผิดอีกหลายส่วนยังไม่เคยถูกปรับแก้มาก่อน อัตราค่าปรับจึงอยู่ที่ ๑ ปี ต่อ ๒,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นอัตราโทษปรับที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่ภาคความผิดบางส่วนมีการถูกปรับแก้อัตราโทษปรับเป็น ๑ ปี ต่อ ๒๐,๐๐๐ บาท จึงเกิดปัญหาเรื่องอัตราโทษปรับในความผิดลหุโทษสูงกว่าภาคความผิด จึงมีข้อเสนอให้ปรับเป็น ๑๐ เท่า เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

(๒) กรณีความผิดฐานทำร้ายร่างกายเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตราย ซึ่งไม่ได้กำหนดให้มีโทษปรับ เมื่อพิจารณามาตรา ๒๙๗ บางอนุมาตราเป็นความผิดร้ายแรง เหมาะสมที่จะบังคับใช้โทษที่รุนแรง แต่บางอนุมาตรา เช่น (๘) ทุพพลภาพ หรือป่วยเจ็บด้วยอาการทุกขเวทนาเกินกว่าสี่สิบวัน หรือจนประกอบกรณีก็จตามปกติไม่ได้เกินกว่าสี่สิบวัน หรือในบางกรณีการกระทำความผิดไม่ได้รุนแรงมาก แต่การรักษาต้องใช้ระยะเวลาเกินกว่า ๒๐ วัน จากแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา กรณีความผิดร้ายแรงศาลจะไม่รอลงอาญา แต่บางกรณีศาลเห็นควรที่จะรอลงอาญา ซึ่งปัจจุบันกฎหมายไม่ได้เปิดช่องให้สามารถปรับแทนการจำคุกได้ จึงเห็นควรที่จะได้กำหนดโทษปรับเพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการกำหนดโทษปรับส่วนนี้ได้ตามพฤติการณ์ความร้ายแรงแห่งกรณี

ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

(๑) เห็นด้วยกับหลักการกำหนดโทษปรับตามโทษจำคุก โดยใช้หลักสัดส่วน คือจำคุก ๑ ปี ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ส่วนมาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๔๗ - ๑๕๑ เป็นมาตราที่ได้รับการแก้ไขไปแล้ว ในช่วงแรก แต่ยังคงมีโทษปรับอีกหลายกรณีที่ยังไม่ได้มีการแก้ไข เช่น โทษปรับกรณีเจ้าพนักงานยกยอก โดยเฉพาะความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าพนักงานซึ่งเป็นการกระทำผิดที่มีโทษรุนแรง เห็นควรกำหนดให้มีโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาทด้วย ซึ่งจะได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีการกำหนดโทษปรับสูงมาก อย่างไรก็ตาม ในกรณีโทษปรับบางส่วนที่ใกล้เคียงอัตรา ๑ ปี ต่อ ๒๐,๐๐๐ บาท หรืออาจจะปรับสูงกว่า ก็ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพราะถือเป็นกฎหมายพิเศษ

(๒) เห็นด้วยกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในส่วนการแก้ไขพระราชบัญญัติที่มีความผิดอาญา จะเป็นภาระการดำเนินงานที่มากกว่าประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติมากถึง ๘๐๐ ฉบับ ในช่วงประมาณ ๕ - ๑๐ ปีที่ผ่านมา กฎหมายที่ออกมาใหม่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะใช้อัตรา ๑ ปี ต่อ ๒๐,๐๐๐ บาท กฎหมายกลุ่มนี้ไม่ต้องปรับแก้แล้ว กรณีการให้หน่วยงานต่างๆ ซึ่งกำกับดูแลกฎหมายนั้นเป็นผู้ปรับโทษปรับให้สอดคล้องกันถือเป็นแนวความคิดที่ดี ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจจะกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราโทษปรับรวมถึงกำหนดรายชื่อหรือจัดกลุ่มกฎหมายว่าประเภทใดต้องใช้อัตราโทษปรับเป็นจำนวนเท่าใดเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่สำหรับกฎหมายที่มีอัตราโทษปรับเป็นพิเศษ เช่น พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งต้องการลงโทษปรับเป็นหลัก ไม่ได้เน้นโทษจำคุก ส่วนนี้ก็ไม่จำเป็นต้องไปปรับแก้

(๓) การแก้ไขลักษณะนี้เป็นการแก้ไขเฉพาะหน้าเพื่อให้ปรับอัตราโทษให้เท่ากันหมด เห็นว่าคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อยู่ระหว่างพิจารณาความเป็นไปได้ที่ให้การกำหนดอัตราโทษจำคุก ๑ ปี ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อให้การแก้ไขกฎหมายสามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

(๑) กรณีการเพิ่มโทษปรับ ไม่ควรกำหนดอัตราโทษปรับในสัดส่วนที่ตายตัว เช่น ๑ ปี ต่อ ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ควรกำหนดกรอบโทษที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาวะเงินเฟ้อและค่าปรับตามรายได้ เพื่อประสิทธิภาพในการลดทอนอาชญากรรมและการกระทำผิดซ้ำ ควรกำหนดให้ค่าปรับเป็นบัญชีแนบท้าย ซึ่งรัฐมนตรีสามารถกำหนดเป็นรายปีได้ ส่วนช้อยกเว้นในมาตรา ๑๓๕/๑ มาตรา ๑๔๗ - ๑๕๑ เป็นลักษณะเฉพาะตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ประสงค์จะลงโทษอยู่แล้ว ต้องลงโทษปรับให้สอดคล้องกัน

(๒) ควรยกเลิกอัตราจำคุกขั้นต่ำทุกกรณี เพื่อเปิดโอกาสให้ศาลได้ใช้ดุลพินิจลงโทษให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของความผิด และคำนึงถึงความผิดที่ผู้กระทำความผิดแต่ละคนได้กระทำ เนื่องจากผู้กระทำความผิดมีเหตุผลในการกระทำความผิดที่ต่างแตกต่างกัน

ผู้แทนสหภาพนายความ

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันอยู่ในภาวะที่ถดถอย หากไม่ชำระค่าปรับจะต้องถูกจำคุก แทนค่าปรับหรือกักขังแทนค่าปรับ ถ้ากำหนดค่าปรับสูงถึง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือกำหนดตายตัวจะทำให้เกิดปัญหาเรื่องไม่มีเงินจ่ายค่าปรับ ก่อให้เกิดปัญหาคนล้นคุก จึงไม่ควรกำหนดให้เพิ่มค่าปรับเป็น ๑ ปี ต่อ ๒๐,๐๐๐ บาท

/ผู้แทนสำนักงาน...

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรพิจารณาเรื่องการยกเลิกโทษปรับขั้นต่ำ ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ที่แก้ไขใหม่เปิดโอกาสให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ รวมทั้ง การให้ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ และได้ยกเลิกค่าปรับ ๘๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๓๑/๑ ไป ส่งผลให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดให้ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับได้โดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีโทษปรับเท่าใด

๒. อัตราโทษปรับและการบังคับโทษปรับที่เกี่ยวข้องกับการจรรยาบรรณพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒

๑) มาตรการบังคับโทษปรับในคดีจรรยาบรรณ ความผิดตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ ส่วนใหญ่เป็นความผิดหุ้โทษหรือความผิดขั้นต่ำ มีอายุความหนึ่งปี ในการดำเนินการมีขั้นตอนเกี่ยวกับการออกเอกสารต่างๆ ซึ่งอาจใช้เวลาเกินหนึ่งปี การขยายอายุความออกไปเกินหนึ่งปี ก็ไม่มีหลักประกันว่าผู้กระทำความผิดจะดำเนินการภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

๒) พระราชบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจรรยาบรรณ ได้แก่ พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการบังคับใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน ไม่สามารถนำบทบังคับของกฎหมายหนึ่งมาบังคับใช้กับอีกกฎหมายหนึ่งได้ ที่ผ่านมาพบปัญหาเจ้าหน้าที่ตำรวจออกใบสั่งโดยยังไม่ได้ตัวผู้กระทำความผิด แต่กฎหมายอื่นได้ตัวผู้กระทำความผิดแล้ว จึงสมควรที่จะได้มีการแก้ไขด้านการบริหารจัดการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน โดยเห็นควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับคดีโทษปรับขึ้น

๓) การชำระค่าปรับตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามมาตรา ๑๔๑ มี ๒ ช่องทาง คือ การชำระค่าปรับที่สถานีตำรวจเพื่อรายงานต่อพนักงานสอบสวนและชำระค่าปรับ และการชำระค่าปรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ทั้งนี้ หากไม่ชำระค่าปรับตามกฎหมายจรรยาบรรณภายในกำหนดเวลา จะต้องชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นในอัตราที่เหมาะสม ส่วนปัญหาโทษปรับที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เปรียบเทียบปรับแล้ว ในคดีความผิดจรรยาบรรณหรือความผิดอื่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นควรปรับปรุงการบริหารงานภายในองค์กร โดยเพิ่มหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับคดีโทษปรับ

๔) กรณีคนต่างด้าวผู้ใช้รถต่างประเทศที่ขับเข้ามาในประเทศไทยแล้วกระทำความผิดกฎจราจรหรือกระทำความผิดกฎหมายอาญาในประเทศไทย ควรประสานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่จับกุมคนต่างด้าวผู้กระทำความผิดนั้น และส่งข้อมูลคนต่างด้าวที่กระทำความผิดไปยังกองกำกับการ ๓ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อบันทึกข้อมูลลงในระบบ PIBICS เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นบุคคลเฝ้าดู (BLACKLIST) หากตรวจพบคนต่างด้าวที่จะเดินทางออกนอกราชอาณาจักร จะแจ้งให้คนต่างด้าวทราบถึงการกระทำความผิดและอายัดตัว แล้วติดต่อสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

อนึ่ง ความผิดตามพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่เข้าคุณสมบัติที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองจึงไม่มีอำนาจยับยั้งไม่ให้คนต่างด้าวเดินทางเข้าออกราชอาณาจักรได้ หากจะบังคับใช้กฎหมายจราจรจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ เพื่อให้บังคับได้ตามกฎหมาย นอกจากนี้ ควรให้คนต่างด้าวผู้ใช้รถต่างประเทศที่ขับเข้ามาในประเทศไทยทำประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการตามข้อสังเกตของ คณะกรรมาธิการฯ และมีการหารือถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อสังเกต โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการ ส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านการจราจรทางบก เช่น กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท หรือภายในหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล การกระทำ ความผิด การบังคับโทษปรับ และการขึ้นทะเบียนผู้ใช้รถต่างด้าวที่ขับเข้ามาในประเทศไทยแล้ว

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เพิ่มช่องทางในการชำระค่าปรับ และกำลังขยาย ช่องทางอื่นๆ เพื่อให้การชำระค่าปรับมีความสะดวกมากขึ้นแล้ว รวมทั้งได้นำมาตรการป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำมาใช้บังคับด้วย

๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาเรื่องการเพิ่ม อัตราโทษเป็นการเฉพาะแล้ว เพื่อให้อัตราโทษในกฎหมายหลายฉบับที่มีความล้าล้นนั้นสอดคล้องเป็น มาตรฐานเดียวกัน

๔. กรมการขนส่งทางบก ได้ออกประกาศให้รถที่มาจากต่างด้าวและไม่ได้จดทะเบียน ในประเทศไทยซึ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ต้องทำประกันภัยภาคบังคับ ชั้นที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว

๕. บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ได้มีการควมรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจราจรใน สังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงคมนาคมเข้าด้วยกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องการกระทำ ความผิด และการบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

โดยมีรายละเอียดที่ผู้แทนแต่ละหน่วยงานได้ร่วมกันอภิปราย ดังนี้

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๑) กรณีมาตรการบังคับโทษปรับในคดีจราจร อัตราโทษส่วนใหญ่จะเป็นโทษปรับ หรือความผิดที่ไม่เกินโทษ มีอายุความ ๑ ปี โดยไม่อาจเพิ่มอายุความได้เพราะขัดกับประมวลกฎหมายอาญา สำหรับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจราจร มีอยู่ ๔ ฉบับ คือพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติ ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

(๒) พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะกรรมการ พิจารณาปรับปรุงอัตราโทษปรับ โดยมีความเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกับข้อเสนอแนะ กล่าวคือ กรณีโทษปรับ สถานเดียว ให้เพิ่มขึ้นเป็น ๑๐ เท่า ส่วนใหญ่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ส่วนอัตราโทษปรับที่มีขั้นต่ำ เช่น ปรับตั้งแต่ ๔๐๐ - ๑,๐๐๐ บาท ที่ประชุมเห็นว่าควรปรับเพิ่มขึ้นเป็น ๔,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ จึงไม่ กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำ กำหนดไว้เพียงอัตราโทษขั้นสูง โดยปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

(๓) กรณีมาตรการเพิ่มโทษสำหรับผู้ที่ไม่ได้ชำระค่าปรับนั้น ยังไม่มีข้อยุติ เดิมพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ และพระราชบัญญัติขนส่งทางบกฯ เป็นความรับผิดชอบของสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ กรณีไม่มีการชำระค่าปรับและต้องอายัดทะเบียนจะสามารถกระทำได้ เนื่องจากเป็นหน่วยงาน เดียวกัน แต่ปัจจุบันได้แยกหน่วยงานเป็นกรมการขนส่งทางบกกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีปัญหาในทาง ปฏิบัติ ดังนั้น ควรมีการบูรณาการระหว่างสองหน่วยงาน เพื่อแก้ปัญหาผู้ที่ไม่มาชำระค่าปรับตามกำหนด โดย ควรนำมาตรการทางปกครองมาใช้ ปัจจุบันมาตรการบังคับโทษปรับทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว เพราะ

ใบสั่งมีอายุความเพียง ๑ ปี แต่อย่างไรก็ดี แนวโน้มต่อไปหากมีการปฏิรูปตำรวจตามรัฐธรรมนูญ อาจปรับส่วนงานจราจรไปสังกัดกระทรวงคมนาคม

(๔) กรณีกฎหมายขัดกัน มีความพยายามในการแก้ไขกฎหมายจราจรในเรื่องการไม่ชำระค่าปรับ การเพิ่มโทษเรื่องการกระทำผิดซ้ำ มีการบันทึกฐานข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งต่อเนื่องมาจากการเสียค่าปรับทางอิเล็กทรอนิกส์ มีการส่งต่อข้อมูลไปยังกรมการขนส่งทางบก เพื่อพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตต่อไป

(๕) เรื่องหน่วยรับผิดชอบการบังคับคดีโทษปรับ เดิมเป็นเรื่องของพนักงานสอบสวนทั้งหมด สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำลังแก้กฎหมายจากพนักงานสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานการจราจร การเสียค่าปรับทางไปรษณีย์ หรือทางอิเล็กทรอนิกส์จะสามารถลดภาระของเจ้าพนักงานสอบสวนไปได้มาก เพราะการเสียค่าปรับที่สถานีตำรวจจะต้องใช้พนักงานสอบสวน สำหรับช่องทางการชำระค่าปรับ มี ๒ ช่องทางคือ ชำระที่สถานีตำรวจและชำระทางไปรษณีย์ลงทะเบียน แต่ปัจจุบันได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อเพิ่มช่องทางการชำระค่าปรับ มีการออกข้อกำหนดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับสถานีในการชำระค่าปรับ โดยสามารถชำระผ่านธนาคาร ATM หน่วยรับบริการการชำระเงิน หรือสถานที่อื่นที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

(๖) กรณีผู้ใช้รถต่างประเทศ หากเป็นกรณีขับรถที่มีทะเบียนของประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาฝ่าฝืนกฎหมาย มีการบังคับโทษปรับ แล้วยอมเสียค่าปรับ จะไม่พบปัญหา แต่หากเป็นระบบการถ่ายรูปจะส่งเข้าฐานข้อมูลของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรณีจะบังคับให้ผู้ใช้รถเสียค่าปรับก่อนกลับประเทศ หรือต้องเสียค่าปรับเมื่อนำรถเข้ามาในประเทศไทยอีกครั้ง เป็นเรื่องที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติอยู่ระหว่างการพิจารณาดำเนินการและหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๗) กรณีคนต่างด้าวเข้ามาเช่ารถในประเทศไทย จะอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการขนส่งทางบก ในต่างประเทศจะใช้บัตรเครดิต เมื่อมีการกระทำความผิดจะถูกปรับ โดยข้อมูลของผู้กระทำความผิดจะถูกส่งออกไปทันที ซึ่งพนักงานสอบสวนมีหน้าที่เพียงการส่งต่อข้อมูลเท่านั้น ปัจจุบันกรมการขนส่งทางบก ได้มีการออกประกาศตามพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ ให้ผู้ใช้รถต่างประเทศที่ขับเข้ามาในประเทศไทยต้องทำประกันภัยชั้นที่ ๓

(๘) กรณีเห็นควรให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ โดยเฉพาะ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้รับไปพิจารณาต่อไป

ผู้แทนกรมการขนส่งทางบก

ปัจจุบันการบังคับใช้กฎหมายจราจรในส่วนของค่าปรับ เป็นไปตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ มาตรา ๑๔๑ ทวิ กรณีไม่ทราบชื่อ - ที่อยู่ เจ้าพนักงานอาจแจ้งให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์และตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกซึ่งรับชำระค่าปรับ กรณีทราบชื่อ - ที่อยู่ เจ้าพนักงานจะส่งหมายเรียกดำเนินคดีต่อไป ประเด็นดังกล่าวเคยเกิดปัญหากรณีสำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องการให้งดรับชำระภาษีเมื่อมีหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย เนื่องจากการชำระภาษีเป็นหน้าที่ของประชาชน โดยพระราชบัญญัติรถยนต์ มาตรา ๓๒ กำหนดว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าของรถที่จะต้องชำระภาษี จึงเป็นที่มาของข้อเสนอของคณะกรรมการวิสามัญฯ ที่เสนอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติตั้งหน่วยงานขึ้นมา โดยเฉพาะ สำหรับคนต่างด้าวที่ขับรถเข้ามาในประเทศไทย ปัจจุบันมีประกาศของกรมการขนส่งทางบก กำหนดให้มีการทำประกันภัยภาคบังคับ ชั้นที่ ๓ ซึ่งมีวงเงินประกันหนึ่งล้านบาท ทั้งนี้ เคยมีการเสนอให้ปรับ

เป็นประกันภัยชั้นที่ ๑ แต่มีปัญหาในการกำหนดเบี้ยประกัน เนื่องจากมูลค่าเบี้ยประกันขึ้นอยู่กับราคาารถ จึงไม่สามารถกำหนดค่าความเสียหายได้

ผู้แทนกรมทางหลวงชนบท

(๑) กรมทางหลวงชนบทจะรับผิดชอบในส่วนพระราชบัญญัติทางหลวงฯ ซึ่งมีการกำหนดอัตราโทษสูงที่สุดเมื่อเทียบกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจราจรฉบับอื่น สำหรับโทษปรับที่เบาที่สุดคือ ปรับ ๕,๐๐๐ บาท จำคุกไม่เกิน ๓ เดือน โดยอัตราโทษจะเป็นไปตามที่คณะกรรมการฯ ได้เสนอเอาไว้ คืออัตรา ๑ ปี ต่อโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ และพระราชบัญญัติทางหลวงฯ มีความผิดบางฐานที่เทียบเคียงแล้วจะเห็นความแตกต่างกัน เช่น เรื่องความเร็ว พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท พระราชบัญญัติทางหลวงฯ ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท ส่วนพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกฯ กำหนดไว้ว่ากรณีกระทำผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ขับรถหรือผู้ควบคุมรถ ให้ถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบกด้วย โดยปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท อีกกรณีหนึ่งคือความผิดเกี่ยวกับการบรรทุกตามพระราชบัญญัติทางหลวงฯ จะกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ในขณะที่พระราชบัญญัติจราจรฯ ปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ดังนั้นจะเห็นว่าอัตราโทษแตกต่างกันมากและอาจถูกลงโทษได้ตามกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งหลักการลงโทษทางอาญาควรมีการลงโทษเพียงครั้งเดียว หรือกรณีผู้ขับรถในขณะที่เสพยาเสพติด ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษภายใต้กฎหมาย ๓ ฉบับ ซึ่งหน่วยงานที่บังคับโทษในกฎหมายแต่ละฉบับจะมีโทษแตกต่างกัน ส่งผลให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดหลายครั้งในการกระทำผิดเพียงครั้งเดียว

(๒) พระราชบัญญัติจราจรทางบกฯ พระราชบัญญัติทางหลวงฯ และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทกำหนดโทษที่ขัดกัน การปรับอัตราโทษเป็น ๑ ปี ต่อ ๒๐,๐๐๐ บาท จึงกระทบต่อผลในการบังคับใช้กฎหมายฉบับต่าง ๆ เช่น การทิ้งขยะมูลฝอยในเขตทางหลวง พระราชบัญญัติทางหลวงฯ มีระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ในขณะที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองฯ มีระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

(๑) เรื่องการบูรณาการระหว่างกรมการขนส่งทางบกกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติสมควรที่จะได้มีการพิจารณาว่า จะสามารถประสานงานกันได้อย่างไร

(๒) กรณีการบังคับโทษปรับเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากผู้กระทำความผิดจะเห็นว่าใบสั่งมีอายุความเพียง ๑ ปี การบังคับโทษควรจะไปในทิศทางใดเป็นเรื่องที่จะต้องนำมาทบทวนกันอีกครั้ง กรณีจะไม่ให้ต่อทะเบียน หรือเพิ่มโทษอย่างอื่น เห็นว่าเรื่องอายุความไม่สามารถแก้ไขได้ แต่อาจแก้ไขในเรื่องการบังคับใช้กฎหมายได้แทน สำหรับแนวทางในต่างประเทศ โทษปรับจะสูง ทำให้เกิดการยับยั้งการกระทำความผิดได้ ในประเทศเยอรมนีจะไม่มีโทษปรับ แต่จะให้ผู้กระทำความผิดมาพูดคุยกับเจ้าพนักงานจราจรเป็นเวลา ๖ - ๗ ครั้ง ทำให้ประชาชนมีความเกรงกลัว เพราะเป็นการเสียเวลา ในขณะที่ประเทศไทยพยายามอำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับเป็นอย่างมาก โดยการเพิ่มช่องทางในการชำระค่าปรับ สำหรับเรื่องการปรับอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นนั้นเห็นด้วยในหลักการ

๓. ประเภทโทษของโทษตามมาตรา ๑๘ ของประมวลกฎหมายอาญา

๑) โทษระดับกลางและโทษเสริม ตามมาตรา ๑๘/๑ และมาตรา ๑๘/๒ ในร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมประเภทโทษตามมาตรา ๑๘) เป็นการจำกัดสิทธิอย่างหนึ่ง แต่อาจต้องจัดลำดับความหนักเบาของโทษระดับกลางและโทษเสริมให้เหมาะสม

๒) โทษทั้ง ๕ ลักษณะ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ไม่มีรอยต่อระหว่างโทษแต่ละประเภทเท่าที่ควร เช่น โทษกักขังใช้เป็นโทษแทนที่การลงโทษจำคุกกระยะสั้นที่มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน ๓ เดือน แต่ในทางปฏิบัติศาลมิได้ใช้โทษกักขังเพื่อแทนที่โทษจำคุกแต่อย่างใด ควรใช้โทษกักขังให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓ เพื่อขยายเขตแดนของการกำหนดอัตราโทษจำคุกเพื่อจะนำโทษกักขังมาใช้แทนให้สูงกว่าอัตราโทษจำคุกที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน

๓) กรณีโทษปรับและโทษริบทรัพย์สิน เป็นโทษที่กระทำต่อทรัพย์สินของผู้ต้องโทษ แต่ก็ยังเป็นโทษที่มุ่งบังคับตามทฤษฎีข่มขู่หรือยับยั้งการกระทำความผิดอยู่ เห็นว่ายังมีความหลากหลายของโทษไม่เพียงพอ และไม่ตอบใจทักของการลงโทษระดับกลางเท่าที่ควร เพราะการลงโทษในระดับกลางต้องพิจารณาจากลักษณะและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อให้แนวคิดการฟื้นฟูและปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดสามารถเกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นที่จะต้องเสริมประเภทของการลงโทษให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๔) โทษระดับกลางและโทษเสริม ตามมาตรา ๑๘/๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมประเภทโทษตามมาตรา ๑๘) และเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ มีบางรายการที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาก อาจก่อให้เกิดปัญหาว่ารายการดังกล่าวเป็นโทษหรือเป็นเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติ เมื่อโทษระดับกลางและโทษเสริมเป็นโทษอย่างหนึ่ง จึงควรกำหนดให้แตกต่างกับเงื่อนไขคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ดังนั้น ควรปรับปรุงโทษระดับกลางตามมาตรา ๑๘/๑ โดยตัดโทษระดับกลางที่ซ้ำกับเงื่อนไขการคุมความประพฤติตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ออก

๕) โทษที่น่าจะนำมาใช้ในประเทศไทย คือ โทษปรับรายวัน และโทษการทำงานบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นโทษที่มีความยืดหยุ่นสำหรับผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่เท่าเทียมกัน ศาลสามารถใช้เป็นกลไกในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีฐานะเศรษฐกิจดีให้ตระหนักรับผิดชอบที่ตนจะต้องมีต่อสังคมได้ และไม่จำเป็นต้องใช้การลงโทษจำคุกเป็นเครื่องมือบีบบังคับผู้กระทำความผิดให้จำยอมแต่ประการใด

๖) ในการแก้ไขปัญหที่สังคมจะได้รับผลกระทบจากการลงโทษ กระบวนการบริหารงานยุติธรรม ต้องสร้างผู้เชี่ยวชาญในคดีแต่ละประเภทแยกจากกันเพื่อให้เกิดความชำนาญและสามารถเข้าใจสภาพปัญหาอย่างถ่องแท้ เช่น สร้างระบบผู้พิพากษาคดีอาญาขึ้นมาโดยเฉพาะ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ และมีการหารือถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อสังเกต โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า เห็นควรให้กระทรวงยุติธรรมรับข้อสังเกตในประเด็นเรื่องการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาไปพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้อีกครั้งหนึ่ง

โดยมีรายละเอียดที่ผู้แทนแต่ละหน่วยงานได้ร่วมกันอภิปราย ดังนี้

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

เห็นควรให้มีการปฏิรูประบบโทษทั้งหมดในมาตรา ๑๘ โดยจัดเรื่องการบังคับโทษ เป็นประมวลกฎหมายบังคับโทษ เนื่องจากการบังคับโทษเกี่ยวเนื่องกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการไม่ กลับมากระทำผิดซ้ำ มากกว่ามุ่งควบคุมลงโทษผู้กระทำความผิด โดยมีหลักการ ดังนี้

(๑) เปลี่ยนโทษประหารชีวิตเป็นจำคุกตลอดชีวิต เนื่องจากขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน และไม่มีหลักฐานที่ระบุชัดเจนว่าการประหารชีวิตจะช่วยลดการเกิดอาชญากรรมได้ อีกทั้งโทษประหารชีวิต ทั่วโลกมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ

(๒) การยกเลิกโทษจำคุกขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการลงโทษ ให้เหมาะสมกับความร้ายแรงและผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล

(๓) ปรับปรุงโทษทางอาญาให้ป้องปรามอาชญากรรมได้จริงและลดการกระทำ ความผิดซ้ำ

(๔) การเสนอให้มีการปรับปรุงอัตราโทษปรับขั้นต่ำให้สอดคล้องกับภาวะเงินเฟ้อ โดยกำหนดหน่วยในการลงโทษให้เหมาะสมกับความร้ายแรงในการกระทำความผิด สอดคล้องกับค่าปรับตาม รายได้ โดยคำนวณค่าปรับจากต้นทุนค่าเสียโอกาสของผู้กระทำความผิดในโทษจำคุก ซึ่งกรณีนี้ได้มีการ ศึกษาวิจัยรองรับไว้แล้ว

(๕) การกำหนดให้ใช้โทษปรับตามรายได้ต่อวัน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะทาง เศรษฐกิจที่จะต้องชำระค่าปรับ โดยให้ศาลมีดุลยพินิจปรับรายวันตามรายได้ของผู้กระทำความผิด เช่น กำหนด เป็นค่าปรับที่ไม่น้อยกว่า ๕ วัน โดยกำหนดค่าปรับวันละ ๒๐๐ บาท ทั้งนี้ การกำหนดค่าปรับไม่ควรเกิน ๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้โอกาสผู้กระทำความผิดนำหลักฐานมาโต้แย้งว่าตนไม่มีความสามารถที่จะชำระค่าปรับได้ และขอปรับเป็นรายวันแทน

(๖) การขยายโอกาสทางเลือกในการบังคับโทษปรับให้มากขึ้น สามารถผ่อนจ่ายได้ หรือสำหรับผู้ไม่มีอาชีพ ศาลควรใช้ทางเลือกอื่น เช่น การคุมความประพฤติ ทำงานสาธารณประโยชน์

(๗) การสร้างกลไกการเพิ่มค่าปรับโดยอัตโนมัติ โดยแก้ไขปัญหาค่าปรับที่ไม่ เปลี่ยนแปลงตามเงินเฟ้อ โดยรัฐมนตรีสามารถประกาศค่าปรับตามหน่วยการลงโทษทุกปี

(๘) การกำหนดมาตรการกักขังแทนค่าปรับ สำหรับผู้มีทรัพย์สินเพียงพอในการชำระ ค่าปรับ แต่ไม่ยอมชำระโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

(๙) การกำหนดวิธีการเพื่อความปลอดภัยให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น ขยาย หลักเกณฑ์ให้สามารถนำมาใช้ได้ก่อนความผิดเกิด

(๑๐) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บทะเบียนประวัติ สามารถนำข้อมูลไปให้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้

นอกจากนี้ โทษระดับกลางและโทษเสริมต้องสอดคล้องกับหลักการของ คณะกรรมการธิการ โดยโทษระดับกลางมีหลายประเภท เช่น ลงโทษในชุมชน ทำงานบริการสังคม จำคุกแบบ ผ่อนส่ง ซึ่งจะจำคุกช่วงเสาร์อาทิตย์ ส่วนจันทร์ถึงศุกร์สามารถออกไปทำงานได้ตามปกติ รวมทั้งการฝากขังไว้ที่ บ้าน การกำหนดคุมความประพฤติไว้ในสถานที่หนึ่งอย่างเข้มงวด ศูนย์เสี่ยงโทษจำคุก โดยเข้าค่ายฝึกอบรม บางประเภท ตลอดจนมีการใช้ระบบสืบภูมิหลังของผู้กระทำความผิดเพื่อวางแผนในการแก้ไขฟื้นฟู

ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

(๑) เห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ทั้งนี้ ควรผลักดันมาตรา ๑๘/๒ เกี่ยวกับโทษเสริม เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ และอาจนำแนวทางของประเทศฝรั่งเศสมาใช้ได้

(๒) กรณีที่มีความคล้ายกันคือมาตรา ๑๘/๑ ในเรื่องของโทษระดับกลาง และมาตรา ๕๖ เรื่องการรอกการลงโทษ แต่เนื่องจากมาตรา ๕๖ แก้ไขเมื่อปี ๒๕๕๙ โดยมีประเด็นสำคัญ คือ แม้จะเคยต้องโทษมาแล้ว ก็สามารถใช้มาตรการระดับกลาง เช่น การลงโทษในชุมชนตามมาตรา ๕๖ ได้ ซึ่งคล้ายกับแนวทางตามมาตรา ๑๘/๑ ที่คณะกรรมการวิชาการวิสามัญฯ ได้เสนอไว้ และมาตรา ๕๖ กรณีผู้ที่ไม่มีความเสียหายค่าปรับสามารถรอได้โดยใช้การคุมความประพฤติ ส่วนผู้ที่มีเงินชำระ แต่ไม่ยอมชำระ ตามกฎหมายอาญาเดิมสามารถกักขังแทนค่าปรับได้อยู่แล้ว เพียงแต่ต้องใช้มาตรการบังคับให้จริงจังขึ้น ดังนั้น เมื่อมาตรา ๕๖ สอดคล้องกับมาตรา ๑๘/๑ ก็อาจไม่มีความจำเป็นต้องผลักดันอีกต่อไป

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) กรณีการสร้างระบบผู้พิพากษาคดีอาญาขึ้นมาโดยเฉพาะ สำนักงานศาลยุติธรรมขอนำกลับไปพิจารณา อย่างไรก็ตาม ปกติมีระบบการอบรมผู้พิพากษาอยู่แล้ว และระบบศาลก็มีศาลที่เป็นศาลอาญาโดยเฉพาะ เช่น ในเขตกรุงเทพมหานคร มีศาลอาญากรุงเทพใต้ ซึ่งพิจารณาพิพากษาคดีอาญาโดยเฉพาะ

(๒) กรณีการกักขังแทนค่าปรับ เนื่องจากว่าประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๓ สามารถเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังได้อยู่แล้ว ซึ่งหากพฤติการณ์ไม่ร้ายแรง ศาลจะรอกการลงโทษ กรณีนี้จึงไม่ได้ใช้ในทางปฏิบัติ

๔. ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ศึกษากรณี : การบังคับโทษ การลดวันต้องโทษ การพักการลงโทษ และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องของกรมราชทัณฑ์

๑) มาตรา ๔ ความหมายของนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” ควรตัดคำว่า “นโยบายการ” ออก

๒) มาตรา ๖ กรมราชทัณฑ์อาจดำเนินการให้มีมาตรการบังคับโทษด้วยวิธีการอื่นนอกจากการควบคุม ชัง กักขัง หรือจำคุกไว้ในเรือนจำ แต่มาตรการดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมตลอดถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

๓) มาตรา ๑๙ คำว่า “พัศดี” หมายถึงใคร เนื่องจากไม่มีบทนิยามกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้

๔) มาตรา ๒๕ กำหนดให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอาณัติบริเวณภายนอกเขตเรือนจำ ซึ่งอาจเป็นช่องทางในการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบได้ ดังนั้น ควรมีระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจ

๕) มาตรา ๓๓ กรณีจะมีการดำเนินการตามมาตรา ๔๙ ลดวันต้องโทษ พักการลงโทษ หรือการปรับชั้นนักโทษ ควรมีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลที่แสดงพฤติการณ์แห่งคดีมาพิจารณาประกอบด้วย

๖) มาตรา ๔๙ นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดี มีความอุตสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษา และทำการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ อาจได้รับ

ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๔๙ (๑) – (๘) และก่อนดำเนินการตามมาตรา ๔๙ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการราชทัณฑ์ในการพิจารณาก่อน

๗) หมวด ๖ การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการพ้นจากเรือนจำ ควรเพิ่มมาตรการในการติดตามผู้ต้องขังภายหลังการปล่อยตัว ในเชิงวิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยให้กรมราชทัณฑ์กำหนดวิธีการในการติดตามภายหลังจากผู้ต้องขังพ้นจากเรือนจำ โดยเพิ่มเป็นมาตรา ๖๔/๑

๘) ร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. กำหนดให้ออกระเบียบหรือกฎกระทรวงจำนวนมาก ดังนั้น จะต้องมีกรเตรียมการยกร่างอนุบัญญัติควบคู่ไปด้วย

๙) ระบบเรือนจำไม่ควรผูกติดกับเขตอำนาจศาล เนื่องจากมีการจัดตั้งศาลขึ้นมาใหม่เป็นจำนวนมาก กรมราชทัณฑ์ไม่อาจก่อสร้างเรือนจำตามศาลที่ตั้งขึ้นใหม่ได้ทั้งหมด

๑๐) ควรตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ก่อนที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการในวาระที่หนึ่ง เนื่องจากมีสาระสำคัญที่ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔ ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการฯ และมีการหารือถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อสังเกต โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า เห็นควรให้กรมราชทัณฑ์รับข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการวิสามัญฯ เรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามภายหลังการปล่อยไปดำเนินการ โดยมีให้กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้พ้นโทษ

โดยมีรายละเอียดที่ผู้แทนแต่ละหน่วยงานได้ร่วมกันอภิปราย ดังนี้

ผู้แทนกรมราชทัณฑ์

(๑) ในคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญาและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ... ทั้ง ๒ คณะ จะมีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติกลุ่มเดียวกันอยู่ จึงมีการนำข้อสังเกตที่มีอยู่ในคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติราชทัณฑ์เข้ามาพิจารณาในคณะกรรมการวิสามัญศึกษาการกำหนดอัตราโทษทางอาญาด้วย เช่น การตัดคำว่า ‘นโยบาย’ ออกจาก คณะกรรมการ ในมาตรา ๔ ส่วนมาตราอื่นกรมราชทัณฑ์ได้นำมาพิจารณาครบทุกประเด็นแล้ว สำหรับมาตรา ๔๙ ในส่วนที่เป็นประโยชน์ของผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นประเด็นละเอียดอ่อน มีการตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะอีกคณะหนึ่ง ขณะนี้เรื่องประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังจึงอยู่ระหว่างพิจารณาของคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าว ทั้งเรื่องการเลื่อนชั้น การลดวันต้องโทษ และการพักการลงโทษ

(๒) ประเด็นหลังปล่อย ในกรมราชทัณฑ์เคยมีการยกขึ้นมาพิจารณาในเรื่องการติดตามภายหลังการพ้นโทษ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะอนุกรรมการ อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวถือเป็นดาบสองคม เนื่องจากผู้พ้นโทษไม่ต้องการให้มีการติดตามภายหลังการพ้นโทษ หรือผู้กระทำความผิดบางรายไม่ต้องการให้ญาติทราบตัวตนเคยจำคุก บางรายถูกจำคุก ๑ – ๒ ปี แต่ญาติไม่ทราบ การที่กรมราชทัณฑ์เข้าไปติดตามจะทำให้ญาติของผู้พ้นโทษทราบ ทำให้ผู้พ้นโทษไม่อาจอยู่ในสังคมได้ตามปกติ

(๓) กฎหมายลำดับรองที่ออกโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติได้มีการเตรียมยกร่างใกล้เคียงสิ้น อยู่ระหว่างรอรายละเอียดบางส่วนจากข้อพิจารณาของคณะกรรมการซึ่งยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ

(๔) เรื่องเขตอำนาจ เรือนจำไม่มีเขตอำนาจ เพียงแต่มีการกำหนดเขตสถานที่ของเรือนจำ เขตอำนาจจะกำหนดที่ศาล เพราะศาลจะมีคำสั่งมายังเรือนจำที่อยู่ในเขตอำนาจ ปัญหาที่เกิดขึ้นคือมี

การเปิดศาลชั้นใหม่ แต่ไม่มีเรือนจำอยู่ในเขตอำนาจ เพราะไม่ได้สร้างเรือนจำขึ้นใหม่ตามจำนวนศาล ตัวอย่างที่เกิดขึ้นคือที่ศาลจังหวัดชุมแพ เมื่อสร้างศาลแล้ว แต่ไม่มีเรือนจำ จึงไม่อาจสั่งผู้คุมในเขตอำนาจได้ ศาลจะต้องส่งไปที่เรือนจำอำเภอภูเขียว โดยทั้งสองศาลต้องตกลงกันให้ศาลจังหวัดภูเขียวรับสลับหลังต่อให้ ดังนั้น เรือนจำไม่มีเขตอำนาจ แต่จะดำเนินการตามหมายเท่านั้น

(๕) ระบบตรวจสอบการใช้อำนาจ กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิการ
วิสามัญฯ

ผู้แทนสหภาพนายความ

ผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษจะมีปัญหาเรื่องการถูกสังคมนิติตรา ทำให้ไม่อาจกลับไปใช้ชีวิตในสังคมตามเดิมได้ นอกจากนี้ ยังมีผู้ต้องขังหรือผู้พ้นโทษจำนวนมากที่รับสารภาพเพื่อรับโทษน้อยลงทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด จึงไม่เห็นด้วยกับการติดตามผู้พ้นโทษภายหลังออกจากเรือนจำ

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควรนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ ส่วนกรณีนักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี สำนักงานได้ทำข้อเสนอเรื่องการปรับปรุงระบบราชทัณฑ์ทั้งหมด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) การปรับปรุงระบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังระหว่างดำเนินคดีให้มีการแยกนักโทษเด็ดขาดออกจากนักโทษที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี

(๒) การปรับปรุงการปฏิบัติต่อนักโทษเด็ดขาด โดยต้องให้สิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขังเรื่องการฟื้นฟู การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และหลังการปล่อย

(๓) การจัดประเภทเรือนจำโดยให้พิจารณาจากประวัติของผู้ต้องขังว่าเป็นการกระทำผิดที่ติดเป็นนิสัย หรือเป็นการกระทำเป็นครั้งแรก เพื่อให้สามารถดูแลผู้ต้องขังตามพฤติกรรมนิสัยได้ นอกจากนี้ภายในเรือนจำไม่ควรใช้การพันธนาการ ไม่ควรใช้การเขียนตี การขังมืด การขังเดี่ยว การเลื่อนชั้นควรพิจารณาถึงประโยชน์ของผู้ต้องขัง พิจารณาพฤติกรรมของผู้ต้องขังตามระยะเวลาการเลื่อนชั้นที่แตกต่างกัน ดังนั้น สำนักงานเห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญฯ โดยหลักการ

(๔) ตัวอย่างการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เช่น อบรมให้คำแนะนำก่อนปล่อย มีโปรแกรมฝึกงาน สร้างแผนฝึกอบรมทักษะ ให้สินเชื่อ ฝึกทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง หรือใช้วิธีการเชิงสมานฉันท์ เช่น การไกล่เกลี่ยเหยื่อกับผู้กระทำความผิด หรือการประชุมกลุ่มสังคม ทั้งฝ่ายเหยื่อ ฝ่ายผู้กระทำความผิด และฝ่ายสังคมเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ เป็นการให้สังคมบำบัด นอกจากนี้ การเตรียมความพร้อมหลังปล่อย ควรมีการใช้ After Care Service อย่างจริงจัง ปรับปรุงหลักสูตรการอบรมอาชีพของเรือนจำ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในสังคม เพื่อไม่ให้ย้อนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ โดยไม่จำเป็นต้องไปติดตามที่บ้านของผู้พ้นโทษ

มติที่ประชุม ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติดังนี้

(๑) เห็นชอบในหลักการตามข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ และมีการหารือถึงการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อสังเกต โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๑

๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาปรับปรุง

แก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับกฎหมายใหม่ที่มีโทษทางอาญา โดยได้มีการปรับปรุงกฎหมายบางส่วนให้มีสัดส่วนที่อัตราโทษจำคุก ๑ ปี ต่อโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท แล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและรายได้ประชาชาติ โดยคงความผิดที่มีลักษณะเฉพาะตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่จะลงโทษ หรือเพ็ญมีการปรับอัตราโทษมาในระยะเวลาไม่นานไว้ตามเดิม

๒. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับที่จะทบทวนความเหมาะสมของอัตราโทษปรับของพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาต่างๆ เป็นประเด็นหลักในการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมายตามพระราชกฤษฎีกาการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๒

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านการจราจรทางบก เช่น กรมการขนส่งทางบก กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท หรือภายในหน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล การกระทำความผิด การบังคับโทษปรับ และการขึ้นทะเบียนผู้ใช้รถต่างด้าวที่ขับเข้ามาในประเทศไทยแล้ว

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เพิ่มช่องทางในการชำระค่าปรับ และกำลังขยายช่องทางอื่นๆ เพื่อให้การชำระค่าปรับมีความสะดวกมากขึ้นแล้ว รวมทั้งได้นำมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำมาใช้บังคับด้วย

๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาเรื่องการเพิ่มอัตราโทษเป็นการเฉพาะแล้ว เพื่อให้อัตราโทษในกฎหมายหลายฉบับที่มีความล้าล้นนั้นสอดคล้องเป็นมาตรฐานเดียวกัน

๔. กรมการขนส่งทางบก ได้ออกประกาศให้รถที่มาจากต่างด้าวและไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ต้องทำประกันภัยภาคบังคับ ชั้นที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว

๕. บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ได้มีการควมรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจราจรในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงคมนาคมเข้าด้วยกัน เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องการกระทำความผิด และการบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๓

เห็นควรให้กระทรวงยุติธรรมรับข้อสังเกตในประเด็นเรื่องการปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาไปพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้อีกครั้งหนึ่ง

ประเด็นข้อสังเกตที่ ๔

เห็นควรให้กรมราชทัณฑ์รับข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญฯ เรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการติดตามภายหลังการปล่อยไปดำเนินการ โดยมีให้กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้พ้นโทษ

(๒) เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการรับไปสรุปผลการประชุมโดยประมวลประเด็นอภิปรายและข้อสังเกตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแจ้งผลการประชุมไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อรายงานผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่นๆ
ไม่มี

เลิกประชุม เวลา ๑๑.๓๐ น.

วันจันทร์

(นางสาววันทนีย์ เอี่ยมสงคราม)

นิติกร

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางอุษา จันพลอย บุญเปี่ยม)

เลขานุการกรม รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม

ผู้ตรวจรายงานการประชุม